

केयं मायादेवानां वानराणां वा असुराणां वा कुतो वा कस्मात्प्रयुक्ता तत्रान्यमायानसंभवति यतो ममापि मोहो वर्तते अतः प्रायशो मत्स्वामिनः श्रीकृष्णस्यैव मायेयमस्त्वितिसंभावयति ॥ ३७ ॥ सवयसान्सखीनपि वयुनेन ज्ञानमयेन चक्षुषा वैकुण्ठश्रीकृष्णमेवापश्यत् ॥ ३८ ॥ एवं कृष्णरूपान् सामान्यतो ज्ञात्वा कृष्णं दृष्ट्वा कृष्णापदेशेन विशेषतो ज्ञातवानित्याह नैतदिति अयमर्थः पाल्यमानास्तावद्वत्साः कृष्णीणामंशाः पालाश्च देवानामंशा इति तावदहं वेदमि इदानीं तु न तथा किंतु अस्मिन् भिदाश्रयेऽपित्वमेव भासि अतस्त्वं सर्वपृथक् विविच्य कथं वृत्तमिति वदेत्युक्तेन प्रभुणा वक्त्रा निगमात्संक्षेपत एवोक्तं वृत्तं बलोऽवैत् विदितवानित्यर्थः ॥ ३९ ॥ ततः किं वृत्तमित्यपेक्षायामाह तावदिति वर्षे जाते आत्मनो मानेन ननु व्यनेहसा त्रुटिमात्रेण कालेन

केयं वा कुत आयाता दैवी वानार्युतासुरी ॥ प्रायो मायाऽस्तु मे भर्तुर्नान्यामंऽपि विमोहिनी ॥ ३७ ॥ इति संचित्य दाशार्हो वत्सान्सवयसानपि ॥ सर्वानाचष्ट वैकुण्ठं चक्षुषा वयुनेन सः ॥ ३८ ॥ नैते सुरेशाः कृषयो न चैते त्वमेव भासी शभिदाश्रयेऽपि ॥ सर्वपृथक् निगमात् कथं वदेत्युक्तेन वृत्तं प्रभुणा बलोऽवैत् ॥ ३९ ॥ तावदेत्यात्मभूरात्ममानेन ननु व्यनेहसा ॥ पुरो वदब्दं क्रीडंतं ददृशे सकलं हरिम् ॥ ४० ॥ यावंतो गोकुले बालाः सवत्साः सर्व एव हि ॥ मायाशयेशयानामेनाद्यापि पुनरुत्थिताः ॥ ४१ ॥ इत एतेऽत्र कुत्रत्या मन्मायामोहिते तरे ॥ तावंत एव तत्राब्दं क्रीडंतो विष्णुना समम् ॥ ४२ ॥ एवमेतेषु भेदेषु चिरंध्यात्वास आत्मनि ॥ सत्याः केकतरेनेति ज्ञातुं नेष्टे कथंचन ॥ ४३ ॥ एवं संमोहयन् विष्णुं विमोहं विश्वमोहनम् ॥ स्वयैव माययाऽजोऽपि स्वयमेव विमोहितः ॥ ४४ ॥ तस्यां तमो वन्नैहारं खद्योतार्चिरिवाहनि ॥ महती तरमायैश्च निहंत्यात्मनियुंजतः ॥ ४५ ॥

सकलं सानुचरं हरिं ददर्श ॥ ४० ॥ दृष्ट्वा च व्यतर्कयदित्याह यावंत इति द्वाभ्याम् मेमायाशये मायातले ॥ ४१ ॥ मन्मायामोहितेभ्य इतरे कुत्रत्याः ॥ ४२ ॥ इति चितर्कयन्नमुह्यदित्याह एवमिति द्वाभ्याम् एवमेतेषु भेदेषु चिरंध्यात्वास आत्मभूरिति पाठः ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ननु मायाश्रयस्य तस्य कुतो मोह इत्यत आह तस्यामिति महामायिनि भगवति अन्यमायाया आवरणविक्षेपकत्वाभावे दृष्टांतद्वयमाह तस्यांतमिस्त्रायां रात्र्यां नैहारं हि मकणप्रभवं तम इव तद्वितीयोपसर्जनस्यापि तमसो नैहारमिति विशेषणं छांदसंतत्तमो यथा पृथगावरणं न करोति किंतु तत्रैव लीयते यथा च खद्योतार्चिरहनि पृथक् प्रकाशनं करोति एवं महति पुरुषे युंजतः पुंसः इतरानी च माया तथा तत्र न किंचित् करोति किंतु आत्मनि स्वस्मिन्नेव ऐश्वर्यं सामर्थ्यं निहंतीति ॥ ४५ ॥